

STORŽP V+VI+H+R+J+U

Posamezna
Štev. Din 150

List izhaja
vsakega 1. in
15. v mesecu

Naročnina
mesečno 3 Din

Uredništvo
in uprava:

Ljubljana,
Miklošičeva 5
Uradne ure
od 11—12 dop.
Ček. rač. SDZ,
Ljublj. 11.171

Štev. 17.

Ljubljana, 1. maja 1955

Leto I.

Vstajenje mladine!

Trpljenje Kristusa, ki je človeški rod odrešilo, je končalo z vstajenjem — začetkom krščanske zmage nad svetom. Če je moral Kristus radi nujnosti trpljenja vse pretrpeti in vsako ponižanje sprejeti, je bilo po vstajenju povsem drugače. Poganski svet je čutil, da je zmagani, premagan po trpljenju, ponižan z vstajenjem.

In danes? Danes je tema okoli nas in noč nad nami, vladi božjih zakonov večno sovražne sile nas že dolgo silijo k trpljenju in ponižanju. Krščanstvo trpi, je ponižano, je v življenju razveljavljeno danes tu, jutri drugje. A obenem tudi konča krščansko trpljenje in ponižanje z vstajenjem danes tu, jutri drugje. Zgodovina krščanstva je zgodovina istočasnega trpljenja in vstajanja v krajevni različnosti. Danes trpi Nemčija, krščanstvo in vsa krščanska kultura je ponižana v Rusiji, a vstaja Španija.

In mi? Tudi čas vstajanja slovenske mladine je tu. Tudi pri nas je krščanstvo, krščanska morala in vsa krščanska kultura trpela mnogo ponižanja od framasonov in v novejšem času se je prvemu priključil drugi, enako strasten in morda nevarnejši

sovražnik — kulturni boljševizem, ki zastruplja književnost, prodira v gledališče, ruši pravno, hoče razkristjaniti in raznaroditi mladino, se zato zaganja v krščansko vzgojo, v družino in podira zdravost slovensko tradicijo. Globoko sta se že zagrizla ta najhujša sovražnika krščanskih narodov v našo javnost, v našo zemljo. Dovolj in preveč je že razdejanja na naši zemlji!

Zato, slovenska mladina, vstani! Ko bo vstal mladi rod, ki na sebi, v vzgoji, v kinu, v gledališču, v književnosti, v javnem mnenju čuti pogubne vplive teh sovražnikov, bo to zlo krščanskih narodov začutilo, da so se zamajale njegove postojanke. Ko bo vstala mladina, ki bo začela oznanjati javen jok kot kina, ki bo znala preprečiti kulturno boljševiške predstave v naših gledališčih, ki bo znala ustaviti javno in tajno protikrščansko propagando kulturnega boljševizma, bodisi prikrito v »socialni književnosti«, bodisi odkrito v brošurah, ki se bo brez strahu uprla javnemu mnenju, bo razdejanje in zastrupljanje šlo težje od rok.

Čas je, vstanimo! Strah je naša smrt, pogum naša zmaga!

Beseda o našem izobraženstvu

Dvomi in pomisleki o sociološki funkciji izobraženstva v današnji družbi postajajo vedno številnejši. In zdi se, da ne neupravičeno. Izobraženstvo ni storilo tega, kar je svet pričakoval in kar bi moglo storiti. Izgubilo je izpred oči cilj, da ima skrabeti ne le zase, ampak tudi za one, ki so mu z delavnimi rokami pripomogli do izobrazbe. Inteligenca pa, ki je zavest dolžne skrbi izgubila, ki se je ljudstvu odtujila, je kakor ovenel cvet, od katerega narod ne bo užival sadov. Da, še več, v taki inteligenci je narod videl parasitski sloj, ki se ga je bal, a ne spoštoval.

Toda ne toliko kot vprašanje izobraženstva sploh, nas zanima zlasti odnos naše katoliške inteligence do ljudstva in nje pomen. Dejstva, da do l. 1900 nismo imeli svoje laične katoliške inteligence, da tudi današnja narašča v rezkem nesorazmerju s svobodomiselnostjo in s številom vernega ljudstva, da niti ta nima zaželenega vpliva na okolico, bi morali resneje preudariti.

A na drugi strani je kakor presenetljivo, tako tudi nesporno dejstvo, da je prav ta inteligenca skupno z duhovščino ustvarila večinski del glav-

nice narodove kulture. Teza o »onostranskem narodu« pred dejstvi dela in ustvarjanja splahni. — Važno bi bilo poiskati še nagibe za to vneto tekmo v delu »duhovne službe« narodu. Danes, ko se je ta kulturni val zaustavil, ali celo preopremil, ko duh časa poziva duhovščino, naj se umakne iz javnosti v prid globljemu dušnemu pastirstvu, stoji naša inteligenca pred nalogo, da breme javnega dela prevzame na svoja ramena, da ohrani narodu že pridobljene kulturne nazive.

Da v preteklosti nismo imeli svojega izobraženstva, dolžimo liberalizmu; dočim se nekateri trudijo, da bi dokazali, da ga teoretskega vsaj, nismo imeli. Dejstvo je le, da slovenske inteligence liberalistične dobe, verska vprašanja niso vznemirjala, da pa je del liberalne inteligence trohico vere, ki ji je bila dedščina domače hiše, varno nosil skozi vihar življenja, tako da ni nikdar ugasnila, pa tudi nikdar toliko vzplamtela, da bi iz srčnega kotička zasvetila v svet.

Nje verska izobrazba ni nikdar odgovarjala stopnji svetne izobrazbe, versko pojmovanje je bilo pomanjkljivo. V katolicizmu so videli, kot vidijo

OBZORNIK

Komsomolec o sovjetski vladi. V časopisu »Za Rossijo« št. 35, čitamo v članku neke N. Novakovske zanimiv govor, ki ga je imel tajnik komsomolske postaje Sobolev v Irkutsku na zaupniškem zborovanju, na katerem je bilo prisotnih stotine in stotine ljudi. Na tem zborovanju si je mladi Komsomolec upal govoriti o tem, kar ga teži, ne da bi se bal preganjanja. Priobčujemo govor, ki priča, kako težko borbo vodi ruska mladina proti svojim vzgojiteljem, ki jo zato pošiljajo v komunistične tabore na prisilno delo in v druge podobne mučilnice. Govor se glasi: »Sodrug, bratje! Slišali ste že mnogo laži s te tribune, sedaj pa je prišel čas, da se pove resnica. Poslušajte! Ni nobene delavsko-kmečke vlade. To je le banda vragov, ki je iz nas napravila sužnje. Njena vlada — tako pravijo — je diktatura proletarijata. To je laž — to je diktatura rabljev. Čas je že, da zavpijemo in to tako, da bo slišal ves svet: Stalin in njegovi lopovi ubijajo Rusijo. Naši bratje umirajo lakote. Ti, katere sedaj streljajo in mučijo v taborih, niso niti popi niti veleposestniki. Malo je med nami takih, ki bi med njimi ne imeli svojih sorodnikov. Kaj se damo mi, 150 milijonski narod, pobiti kakor živina na klavnici? 17 let so nas varali, sedaj pa je prišel čas, da izpregledamo! Komunisti so nam obljubili svobodo, kruh in zemljo, a dali so nam samo dva metra zemlje, da si izkopljemo grobove. — Sodrug, bratje! Za naše nezaslišano ponižanje, za našo zamorjeno vest, za naše poteptane pravice in zato, ker so iz nas, velikega naroda napravili komunistično živino — prihaja čas plačila. Mi nočemo več laži. Mi, sovjetska mladina, navajena ran in krvi, ljudje, ki jim življenje ni drago, a ki ga cenimo zato, ker je, mi se ne vdamo brez boja! Mi, kontrarevolucionarji in komsomolci, dvigamo glave iz krvave žalosti našega življenja in pozivamo Stalina in bando njegovih rabljev, da položijo račune. Ko bomo mi umirali, to že ne bo brez koristi! Roko v roki, srce s srcem bomo šli kakor

železen zid nasproti sovražnikom! Mi nosimo v sebi večjo pravičnost, neuglasljivi plamen v svesti si svoje dolžnosti do domovine. V tem je poroštvo naše zmage. Naj je okoli nas še tema, mi vidimo že sonce nastajajočega dne. Mi bomo zmagali, ker mi smo vsa Rusija!... Tako govorijo in mislijo predstavniki nove ruske generacije, ki so jo vzgajali komunisti, ki jim je verjela, a je končno izpregledala.

Preganjanje cerkve v Rusiji je zahtevalo dosedaj mučeniško smrt 67 škofov in 18.500 duhovnikov. Nadalje trpi v sovjetskih ječah dosedaj 200 škofov in 27 tisoč duhovnikov. Dosedaj so sovjeti zaprli 28.935 cerkva. Prav v zadnjem času pa so iz zaporov izpustili večje število katoliških duhovnikov, ki so popolnoma brez sredstev in se preživljajo s prosjačenjem.

Gibanje ruskih brezbožnikov. Pisatelj Maksim Gorkij je bil imenovan za člana predsedstva brezbožniške propagande in mu je bila poverjena zlasti vzgoja propagatorjev proti cerkvi.

Strašna statistika iz Rusije. V letih 1929—1935 je bilo pri tako zvanih gospodarskih reformi, ko so se uvedli Kolhozi, deportiranih k prisilnemu delu skoraj 6 milijonov kmetijskih prebivalcev. Kako se jim pri takem delu godi, vedo povedati zgodovinski Solovjecki otoki; pri gradnji belomorskega preliva je umrlo 250.000 takih delavcev.

O preganjanju katoličanov v Mehiki so pisali mnogo tudi nemški katoliški časopisi »Germania«, »Köln. Volkszeitung« in »Junge Front«. Proti temu je mehiški poslanik v Berlinu protestiral pri nemški vladi, ki je po ministrstvu za propagando prepovedala omenjenim časopisom v bodoče kaj pisati o preganjanju katoličanov v Mehiki. — Včasih pa le roko v roki, fašisti in komunisti, kaj?

Mehika pred komunističnim prevratom. Po znanem Callesu, kateri leži danes težko bolan in se da oskrbovati od katoliških redovnic, se postavlja za gospodarja situacije poljedelski minister Canabal, ki je čistokrven boljševik in ki si je organiziral lastno rdečo armado. Svoje zapuščine ima v vsaki mehiški vasi. Ta odličnik je proglasil, da so njegov zakon kanoni in strojne puške, s pomočjo katerih bo vpostavil popolnoma rdečo diktaturo. V 12 državah se že bojuje. V Mehiko je poslala tudi Rusija svoje agente, ki so proglasili, da bodo v petih letih očistili deželo vsake vere.

Pravi obraz rotarijancev se je pokazal. Mednarodni shod rotarijancev se bo letos vršil v glavnem mestu mehiške republike Mexiko-City. Tako je sporočil predsednik mednarodnega odbora Rotary-Cluba Vincent C. Hasvall v Chicagu predsedniku mehiške republike Cardenasu in izrazil pri tem radost nad tem, da se bodo rotarijci mogli zbrati na zborovanju v Mehiki. Radovedni smo, ali bo mednarodni shod rotarijcev protestiral tudi proti preganjanju katolicizma. Kaj pa pravijo na to gg. člani ljubljanskega Rotary-Cluba?

Nesreča avstrijskih frama-sonskih lož. Sedanji vladni režim je napravil framaonskim ložam v Avstriji velikansko škodo. Tako je iz dunajske lo-

mnogi še danes, le umetno zgrajen sistem verskih resnic, ne pa resničnega sožitja z Bogom. Tak je bil povprečen lik našega inteligenta liberalistične dčbe v verskem pogledu. Tudi naši klasični pripovedniki, o katerih svetovno nazorni opredeljenosti je bilo toliko spora, se bližajo temu liku.

Šele rod devetdesetih let se je versko prebudil in začutil prepad med ljudstvom in naprednjakarsko inteligenco, ki se je narodu vsiljevala za vodnico, dasi ni imela ne čuta, ne spoštovanja do svetinj narodove religiozne duše. — Ker si ni upala iskreno nastopati s svojimi nazori, je stala vedno v nezaupljivem razmerju do ljudstva.

Naša inteligenca se je po vojni namnožila, vendar nam kaže sorazmerje narastka bolečo rano. Dasi je narod vsaj 70% tudi praktično veren — se ta odstotek zmanjša pri inteligenci na 30. Dasi prihaja večja polovica dijaštva iz mest, ki versko niso tako globoko zakoreninjena, je vendar ob vstopu v srednje šole ta razlika vsaj polovico manjša. — Tako se to nesorazmerje poveča šele v študijskih letih. Verska rast, ki črpa sprva sokove le iz se-

mena materine besede, v dobi samopresoje usahne, če ne dobi drugačnih sokov iz osebnosti same, iz njenih prepričanj in spoznanj, predvsem tudi iz praktičnega udejstvovanja.

To je kritična doba, ko začuti študent muko in težo verskih vprašanj, ki zahtevajo odločitve, za ali proti. Zavidana vernost kmečke matere nima veljave, treba je najti globljih razlogov svojemu prepričanju.

V tej dobi zore junaki, ki se zavejo, da njih prepričanje ni sad okoliščin in dedščin, ampak dragocena z muko osvojena pridobitev, ki jo je treba posredovati tudi drugim.

Resni inteligent se je moral tako odločiti — je moral svoje prepričanje poglobiti in zato je upravičeno pričakoval, da ga bo v življenju in javnosti uveljavil.

in vendar se naše katoliško izobraženstvo v javnosti ne more primerno uveljaviti. Ali je kriv čas, ki zanaša praktične katoličane iz vidnih mest v zatišje, druge pa straši, da se v tem svojstvu ne upajo pokazati?

Druga pot — isti cilj

Suhoparna marksistična doktrina, toliko se ponavljajoča v družabnih in gospodarskih teoretičnih formulah, je mnogo na svoji privlačnosti izgubila. Navidez logična analiza in zaključki, so izgubili na resnosti, čim je znanost v svoji poljudni obliki prodrla v širše plasti in jim odkrila vso neznanstvenost marksističnih šablon. Poleg tega pa se je ob boljševiškem eksperimentiranju, ki je vedno nihalo mimo doktrine, tudi praktično izkazala vsa neživljenjskost in neresničnost marksistične teorije. Kot je zapadel arhivom družabni in gospodarski teoretični marksizem, tako je iz mnogih vzrokov odpadla koprena čarobnosti tajni komunistični propagandi. Delovno ljudstvo, ki čuti na sebi praktično, dejansko zlo kapitalističnega sistema, je pač končno spoznalo, da mu večno marksistično teoretiziranje ne prinaša odrešenja, prav tako tudi ne romantika komunističnih letakov, stokrat obrabljenih krilatic in tudi ne izključno destruktivne akcije. Med tem pa je tudi sam življenjski razvoj pokazal iluzornost namišljenega razvoja v smislu zgodovinsko-materialističnih prorokb.

Ali je torej marksizem v teoriji in praksi le še predmet spominov? Ne! Akterji in iniciatorji so dobro spoznali neuspeh dotedanjega načina marksistične propagande. Predobro so začutili, da teorija ni prenesla znanstvene kritike in da je čarobnost podtalnih akcij zbledela. Pa so zaobrnila jadra in jih usmerili na drugo področje. *Marksizem se je zagrizel v našo kulturo* in v to smer osredotočil vse svoje moči in sile. In način: ironiziranje in blatenje vseh vrednot, na katerih sloni naša krščanska kultura!; izrabljanje tako zvanih »socialnih motivov«, vzeti iz resničnega življenja, po marksistično zaobrnenih in bodisi v literarno, bodisi v dramatsko zgradbo uvrščenih tako, da služijo kot člani, kot stopinje, ki vodijo k spretno sugeriranemu zaključku: v marksizmu je rešitev. Za ta način marksističnega zlorabljanja kulture se je udomačil naziv *kulturni boljševizem*. Oblika podajanja je zelo spretna, navadno naravnost virtuozno preračunana. Vse udarja na najbolj občutljive rane današnje družbe, ima videz upravičene kritike socialnih krivic; ironiziranje resničnih vrednot in moralnih osnov je izraženo v takih okoliščinah, da se zdi upravičeno. Tendenca take »socialne književnosti« psihološko močno učinkuje, a naravnost se njen namen težko spozna. Spretnost! Celotna zgradba ima marksistično-negativistično tendenco, ki jo čitatelju oziroma gledalcu, ki ni ostro kritičen, podzavestno sugerira. Psihološko je to tem lažje, ker je danes že domala vsak človek, ki ima vsaj še malo čuta pravice in poštenja, sovražno razpoložen proti vladajočim družabnim krivicam in

v tem razpoloženju kaj hitro vsrka med upravičeno kritiko tudi nekaj strupa.

Kaj hoče ta prikrita marksistična metoda doseči? *Po drugi poti isto kot odkrita, direktna propagandna metoda!* Pot je vijugasta, a uspešnejša. Najprej je treba človeka negativistično, cinično, kritičistično nastrojiti. S tem se spremeni vsak človek v hvaležen »sprejemni aparat« za komunistično ideologijo. Polagoma, podzavestno se v človeku vrši preobrat, dokler ni izgubljena vsaka absolutna vera v pozitivne krščanske vrednote. Nastopijo dvomi v pravilnost krščanske morale. Prvi temelj je že porušen. Sčasoma pade vera v Boga, krščanstvo, Cerkev. — Za marksizem je igra že dobljena! Zamajala in spodmaknila sta se dva osnovna temelja: morala in vera. *In to je namen kulturnega boljševizma.* Marksistično ideologijo potem že seje z uspehom direktna propaganda. *Kulturni boljševizem prireja le pripravljalne tečaje za marksizem*, daje potrebno negativistično nastrojene. *Popolnoma smo prepričani, da je skoraj vsa komunistična mladina, kar je je, žrtev kulturnega boljševizma!* Le žal, da o tem očitno niso tako prepričani nekateri vzgojitelji in drugi vplivnejši faktorji, ki jim je pozitivna beseda iz bogate katoliške idejne zakladnice bolj nevarna kot razkrajalna marksistična literatura in materialistično podajanje nekaterih ved v šolah (n. pr. filozofske propedeutike, prirodoslovja itd.).

Da kulturni boljševizem v knjigi in na odru ne doživlja večjega odpora, za to vidimo tri vzroke: Oblika je previdna, tendenca prikrita ali zamegljena, okvirni motivi, ki služijo le kot sredstvo, pa psihološko posrečeno izbrani. Drugi vzrok pa je v neizkristalizirani usmerjenosti in duhovni degeneraciji zlasti našega meščanstva, s katerim je kulturni boljševizem najbolj v kontaktu. Vsi pa, ki yemo za izvor in za preračunan namen te marksistične metode, pa smo prenasičeni z obzirnostjo in bojaznijo pred javnim mnenjem, ki ga oblikuje plehka ulica in dnevno časopisje, od katerega je liberalno povsem na strani kulturnega boljševizma, katoliško (kulturna rubrika »Slovenca«) pa preveč literarno-informativno in premalo svetozorno-kritično.

Zato je danes v tej borbi mladina, ki ji življenje še ni izmaličilo zdravega čuta, osamljena. A prav zato, ker smo sami, mora biti naš boj v tej smeri oster in brezobziren!

**„Stražo v viharju“
iz rok v roke!**

Majhni katoličani

Slovenija je katoliška dežela. Drugovercev je malenkosten odstotek. Toda med katoliki je preveč *majhnih* katoličanov. Verujejo sicer, praznujejo veliko noč, ob nedeljah se udeležijo sv. maše, a to je tudi — vse.

To je malo. Ne gredo do konca: ne živijo svoje vere. Z njo so pobarvani. Tako je bilo že za časa Rešenika. Že Kristus je rekel: »To ljudstvo me časti samo z ustnicami, njih srce pa je prazno.« V sveti vnemi jih je imenoval pobeljene grobove. Njim je namenil besede: »Ker ste mlačni, vas bom izpljunil iz svojih ust.«

Imamo 100% ne katoličane, toda žal tudi 20% ne in celo 10% ne. To je naša slabost in usodna posledica tega je moč naših nasprotnikov. Majhni katoličani, ki se zadovolje s prejemom zakramentov enkrat na leto. Takih katoličanov ne najdemo pri nobenem katoliškem delovanju, ne pri Vincencijevih konferencah, ne pri Katoliški akciji, nikjer.

Ta abstinenca je dvakrat obsoje vredna sedaj,

ko nam naši pastirji kažejo potrebo in nujnost katoliške akcije. Ti katoličani pa, ki ne storijo sami prav ničesar, si lastijo navadno največ pravice, da kritizirajo druge.

Kakšno odgovornost jemljejo nase katoličani, ki jim je Bog dal premoženje, nadarjenost, zdravje, izobrazbo, zgovornost, vpliv, kar bi vse lahko in kar bi morali postaviti v službo dobre stvari, pa tega ne store.

Vsi, kolikor nas je, pa najsi to hočemo ali ne, imamo na svojo okolico nek vpliv. Majhni katoličani vplivajo pač slabo. S tem pridigujejo brezbriznost, slabost in nemoč vere.

Za celega katoličana ni potrebno, da ima bogastvo, diplomu, naslov. Vsak more to biti v svojem položaju in v svoji okolici.

Izvršimo torej mi svojo dolžnost s tem, da storimo *več* kot je naša minimalna dolžnost!

Evharistični kongres naj *majhne* katoličane vzdrami v *velike*!

Miru hočemo, ne pogodb!

Katoliška cerkev se prav v zadnjem času vedno bolj uveljavlja kot prava vodnica vseh narodov. Nemir, ki je zajel svet, je pretresel in zmedel vse druge organizacije in človeške ustanove. Cerkve kot božje ustanove ni mogel zajeti. Zato gledamo danes katoličani v svet z mirnim pogledom in z urejenimi mislimi. Vemo, kje je rešitev in vemo, kakšna je. Bolj kot kdaj prej, vidimo danes pravilnost našega gledanja na svet.

Ni še minilo leto dni od tedaj, ko so vse velike in male svobodomiselnice trobente razglasile odrediščno vest, da je svetu zagotovljen mir, če že ne za večno, pa vsaj za dolgo dobo let, ko so lani v aprilu sklenili glavna prostozidarska loža in predstavniki kominterne dogovor o sodelovanju obeh organizacij po vsem svetu. Od tedaj so čutili vpliv te zveze vsi narodi zemlje, toda vpliv ni bil blagodejen: v politiki se je pričela doba spletk in intrig, doba po loži inspiriranih prevratov in atentatov, doba boljše viziranja vse človeške kulture, kakršne doslej še nismo doživeli. Posledica te mirovne zveze je bil še večji nemir in na ženevskih zborovanjih, kjer je ta zveza imela svoj glavni tekmovalni stadion, se je pričelo namesto o miru govoriti o vojni. Novi pogani v Nemčiji seveda nočejo zaostajati v svoji iznajdljivosti za svojimi duhovnimi brati iz one mirovne zveze. Zato so v imenu svojih božanstev — rase in nacije — tudi oni navalili nad ubogo ljudstvo svojega in drugih narodov in neustrudno rušijo in uničujejo vse, karkoli bi se ustavljalo njihovemu nasilju. Vse, kar spominja na Boga, ki je edini gospodar nad svetom, se je moralo umakniti za cerkveno obzidje, toda, da tudi od tam ne bi mogel v izmučeno ljudstvo posijati kak svetel žarek lepše bodočnosti, branijo ljudem vstop v cerkve. Krščanska ljubezen se je morala umakniti sovražstvu, ki po državnih zakonih sankcionirano izziva venomer nove spore in konflikte med narodi, med krščanskimi ljudstvi, ki ne razumejo, zakaj se morajo sovražiti.

To je prava slika današnjega razrvanega sveta, v katerega plačane svobodomiselnice in po njih vse svetovno časopisje, — večkrat tudi katoliški dnevnik in to tudi pri nas — širijo zlagane simfonije o miru, ki ga ni in ki ga po tej poti, ka-

kršno je sedaj ubrala svetovna diplomacija, nikdar najti ne more. V tej težki zmedi, ko begajo veliki državniki kakor preplašeni otroci iz kraja v kraj in ne najdejo obstanka, je treba poslušati močni glas, glas Boga samega, ki naj nas privede k pravemu miru.

Že ponovno smo opozorili na nemoralne osnove idejnih tokov, ki so danes razgibali svet v ta strašni nemir. Začetniki teh gibanj vedo, kaj hočejo: vojna, to je tista strašna beseda, ki si je danes ti brezvestni igralci z življenjem narodov ne sramujejo več izgovoriti in zapisati. Zakaj oni se ravnajo po pravilu, da je smrt mnogih lahko življenje enega. In v stremljenju k temu cilju so skrajno dosledni.

Toda prav v tem trenutku prihaja do nas drug glas: Mir. Mir naj pride na svet in to mir božji, po Kristusu, ki je svet premagal. To misel je poudarila katoliška cerkev letos ob zaključku svetega leta na prav poseben način. Jubilejne prireditve v Lurdu, govori kardinalov in škofov po vsem svetu so se letos zllili v pravo svetovno mirovno akademijo. Povedali so jasno, da ljudstva in narodi hočejo miru, zato ker hočejo služiti Bogu. In kdor hoče Bogu služiti, se mora ogibati nemoralnih dejanj in sredstev. Vojne pa so taka sredstva, če ne prva pa vsaj med glavnimi. Zato se mora človeštvo, ki se danes pod težo svojega križa — kljub vsemu peklenskemu nasprotovanju — vrača k Bogu, odvrniti od vojne. Zato pa tudi prosí v svojih molitvah Boga, da odvzame svetu novo strašno preizkušnjo, ki mu grozi in da naj dodeli svetu milost, da njegovi zaslepljeni voditelji in poglavarji ljudstev vendar še v zadnji uri izpregledajo svoje zmote.

Mali narodi, kakršni smo tudi mi, imajo pa še prav posebno tehtne razloge, da z vsemi močmi sodelujejo v tej mirovni akciji. Saj vsi vemo, kako so prav taki narodi sredstva, s katerimi veliki narodi poravnavajo svoje račune. Vemo, da je tako početje nemoralno in brezbožno. Toda prav to je označba današnjega sveta. Zato pa naj bodo naši računi toliko čistejši, da bomo kakor upamo, po tej težki preizkušni dobi mogli zaceliti naše krvave narodne rane. To je namreč pogoj božje po-

že, ki je l. 1919 štela 2000 članov, v zadnjem času izstopilo okoli 500 zdravnikov, vseučiliških profesorjev, skoraj vsi pisatelji in novinarji, tudi socialni demokrati. So to sami kristjani, tako da so v veliki loži ostali samo še židje.

17 anglikanskih duhovnikov je poslalo škofu v Nottinghamu pismo, v katerem želijo in priporočajo, da bi se sedaj anglikanska cerkev pomirila s katoliško, od katere jo je država nasilno in proti volji anglikanske cerkve odtrgala. Škof je v svojem pastirskem pismu pozdravil to željo po združitvi.

Znameniti anglikan-ki pridigar D'Orchard, ki se je vrnil v katoliško Cerkev, je pri svojem nastopu kot katolik imel tak naval poslušalcev, da se je moralo nad 1000 ljudi odreči poslušanju njegove prve pridige.

V Parizu so blagoslovili temeljni kamen že 72. nove cerkve. — Na Dunaju, oziroma v nadškofiji dunajski pa je bilo zgrajenih v zadnjih letih 23 novih cerkva.

Protizidarska unija je bila ustanovljena v Franciji. Predsednik je pariški poslanec dr. Coussin. Njen namen je odkrivati pravi obraz prostozidarjev in pomagati žrtvam prostozidarskih lož. Na ustanovnem zborovanju unije sta govorila poslanca Henriot in Demmange o pogubnem delovanju framasonov. Unija ima v parlamentu že 43 poslancev in 6 senatorjev.

Po odredbi nemške vlade so prepovedana brez izjeme na nemškem ozemlju vsa dela tistih pisateljev, ki so objavili apel na Posarce, da naj glasujejo 13. januarja t. l. za status quo. Lista teh pisateljev je: Heinrich Mann; Lion Feuchtwanger; prof. E. I. Gumbel; Leonard Frank; Alfred Kerr; Johannes R. Becher; Oskar Maria Graf; prof. Georg Bernhard; Ernst Toller; Balder Olden; Ana Seghers; Teodor Plivier; Ervin Piscator; knez Maks Karl pl. Hohenlohe; Karolina Neher; Leop. Schwarzschild; Gustav v. Wangenheim; Klaus Mann; Gustav Regler; Erich Heimert; Ernest Ottwald; dr. Kurt Rosenfeld; Bodo Uhse; Achnuth Herzfeld alias John Heartfield; Walter Schonstedt; Alfred Kantorowicz; Willi Bredel; Peter Maslowski.

Mussolini se je odločil, da poveri skupini italijanskih učejakov nalogo, da sestavijo zgodovino Rima od ustanovitve do nastopa duceja. Misli se, da to delo ne bo imelo manj kot 30 zvezkov. Po »Tribuni« bo imelo delo, ki ga je ukazal Mussolini, predvsem namen, da pravilno osvetli misli številnih zgodovinskih romanov, ki so jih spisali doslej zlasti nemški pisatelji.

Kot poročajo listi, bodo v kratkem začeli v Belgradu graditi dom krščanske zajednice mladih ljudi (YMCA). Dom bo centrala za podružnice tega društva v vsej državi. Vsaka banovina bo imela v zgradbi svojo sobo. Ministrstvo prosvete je odobrilo, da lahko YMCA zbira denar za zgradbo doma po vseh srednjih šolah v državi.

Vedno pomnimo, da je krščanstvo oni moralni in najtrdnější kulturni temelj, na katerem si je slovenski narod v svoji zgodovini gradil in si izklesal svoj narodni lik.

Podpirajte pokret katoliške mladine!

Belgijsko misijonsko postajo pri Snijsan, kjer sta bila leta 1900 pri bokerski vstaji ubita dva misijonarja in 2000 kristjanov, je pretekli mesec obiskal generalissimus kitajske armade Čang-Kai-Cek. Pri čaju se je zahvalil misijonarjem za dosedanje delo in jih prosil za nadaljno pomoč v blagor Kitajski.

Pravoslavna občina Mjatyne na Poljskem se je združila s katoliško cerkvijo. Ima 1000 članov.

Španska zbornica kortesov proti framasonom. Na predlog neodvisnega poslanca desnice Lopeza je sprejela zbornica z 82 glasovi proti 26 prepoved za vojaške osebe biti članom prostozidarskih lož. Povod za to so dali slučajji nepravičnega postopanja vojaških sodišč, v katerih so člani prostozidarjev izrekli oprostilne sodbe samo zato, ker je zločinec bil framason.

UNIVERZA doma

Filozofski seminar in »Akademski glas«. Iz vrst slušateljev filozofije smo prejeli naslednje vrstice: »Ob petnajstletnici univerze si je »Akad. glas« zastavil nalogo, da pregleda tudi delo seminarjev na naši univerzi. V števil. 13 z dne 12. aprila t. l. je prišel kot drugi na vrsto filozofski seminar. Omenim naj, da je bilo že poročilo o pedagoškem seminarju tako, da je zahtevalo dopolnilo prof. Ozvalda. Vendar je bil resume tega poročila tak, da nosijo poglavito krivdo za pomanjkljivosti premajhne subvencije ter pomanjkanje prostora, literature in učnih moči, dočim pisec poročila o filozofskem seminarju vsega tega niti ne omenja, dasi je bilo tudi to v programu »Ak. glasu« (gl. št. 8). Zato se tembolj ustavlja ob osebi prof. Vebra, in to na način, ki je za akademika nečasten, ne glede na to, da so domala vse trditve v poročilu nepravilne in neresnične. Zato čutimo učenci prof. Vebra dolžnost, da prav tako javno, kot so bile trditve iznešene, damo svojemu učitelju v Vašem listu polno zadoščanje. Filozofski seminar je namreč eden tistih seminarjev, v katerem se vprav radi izredne profesorjeve naklonjenosti in dobrohotnosti do slušateljev vrši vse delo ob živem sodelovanju učencev in učitelja. Tu sta učenec in učitelj neprestano v stiku: vsak dan se ima priliko slušatelj razgovarjati s profesorjem o filozofskih problemih in to ne le iz snovi, ki se obravnava pri predavanjih, temveč o vsem, s čimer se učenec vprav bavi. V

moči, da priznavamo njegovo moč in oblast. Če pa to ne priznavamo, potem za nas ni več pravice na svetu, potem velja samo pravica močnejšega. Prebridko že izkušamo, kakšna je ta.

Hočemo torej mir in odklanjamo vojno. Zato pa hočemo stati vedno in povsod v taboru borcev za krščanska načela, po katerih naj bo urejena človeška družba. Borili pa se bomo povsod proti vsaki nemoralni, zlasti pa proti nemoralni v javnem in meddržavnem življenju, pa naj jo oznanjajo še bolj tajne družbe, še višje osebnosti, še bolj mogočne stranke. Pakti, ki jih danes že kar mrgoli in si človek niti njihovih imen ne more zapomniti, nam najbolj odkrivajo nemoralnost načel, na katera se

opirajo. Že danes jih lahko imenujemo, da so to večinoma nesporazumi, dogovori, ki se sklepajo z namenom, prevariti svojega sopogodbnika. Zato od takih paktov ne pričakujemo ničesar, najmanj pa miru. Za mir je treba trdnjših pogodb, pogodb, ki jih bo sankcionirala večna božja pravičnost. Le ta more utrditi mir, ko bo prej odpravila vse krivice ki se gode danes pod različnimi fašističnimi ali komunističnimi imperializmi zatiranim narodom. Tedaj bo res prišel na svet pravi mir, mir božji, po katerem tudi mi tako hrepemimo in ki ga pričakujemo ne iz Ženeve, Pariza ali Moskve temveč od tam, kjer Bog po svoji Materi trpečemu človeštvu milost deli.

Slovenska žena in marksizem

»Stoga se svaka žena, koja pristaje na komunizam, javno deklarira kao prostitutka.« — »Alma Mater«, 1. 20. III. 1935.

Naša zemlja, naša pesem, naše ljudske navade vse naše naravno ljudsko življenje izžareva zdravje in moralno moč, vse pa nam prepleta svojstvena toplota in prepaja globoka vernost.

Na tem božjem vrtu pač ne more pognati obilen plevel, razen, če niso kali vržene izza plota, skrivaj, nasilno. In slovensko dekle? Ali more biti kaj drugega kot najlepša podoba slovenske svojine, vsa zdrava in polna rasti. Saj ne more naš vrt dati rasti umetnim, narejenim, papirnatim cvetkam. Ali bi mogli na papirju sloneti trije vogli slovenske hiše? Ne le viharji, ki so se vse dni zaganjali preko naše zemlje, vsak piš bi slovenske domove podrl! In naše domovje bi ne prebolelo, bi ne pretrpelo tisočletja in pol. Pa, ali ni prirojeno slednjemu slovenskemu otroku spoznanje, da naša mati tri vogle rodne hiše podpira? V zgodovini svojega trpljenja in trpljenja svojega naroda je naša mati bogato rodila, slovensko in krščansko vzgajala in ne samo zemlje in svojega doma, temveč tudi naš rod ohranila. To je slovenska mati! In le po teh materah bo slovenski rod in z njim zemlja in dom in jezik in šege in zdravje ostalo!

Pa saj se je tudi naša mati iz zdravega, čistega, močnega, vernega dekleta razvila, dekleta, ki je od matere in zemlje svoje slovensko tradicijo v doto prejela! Kje bi danes bil naš rod, če bi to bila le naša romantična želja in ne v vsem slovenskem času se ponavljajoča resnica? Da, bilo je večkrat drugače in mnogo naših deklet je ošabno šlo mimo naše tradicije, udale so se prijetnemu valu iz tujega sveta. A ta dekleta niso slovenskega rodu ohranjemale, slabiče so narodu vračale in ne zdravih mladik. Po njih je strup in odmiranje prišlo v slovenski rod! Pa v časih skoraj do danes so bile to le izjeme, navadno le suhe vejice na meščanski veji našega drevesa.

Danes pa padajo strnjene vrste... in udajajo se, zapletajo se v mreže, vržene na našo zemljo iz tujih strani. Ta dekleta nočejo več svojega rodu ohranjovati. Že segajo po mamljivih produktih

»tehničnega napredka« in celo že organizirano terjajo zakonito zaščito za taka početja. Pri tem jemljejo v oporo današnje družabno zlo, pa pri tem pozablajo ali pa namenoma zamolčujejo, da to zlo ni pognalo iz korenin naše zemlje, temveč da je posledica vprav iste zmote in laži, ki je v teh dekletih in ženah vzbudila novo pogubno miselnost, ki vodi k najusodnejšemu zlu — k narodni smrti! Brezmena nočejo nositi, trpljenja ne okusiti, a prijetnosti hočejo zaužiti več kot skupno cela vrsta rodov slovenskih mater pred njimi. Tudi pri nas že imamo celo organizacije takih »proletarskih« ter »intelektualnih« žena in deklet, ki jim vsebino izpolnjuje marksizem. In ta marksizem ima razpleten obširen propagandni aparat (organizacije, revije, listi, kulturni boljševizem) potom katerega včasih previdno, včasih naravnost, strastno, fanatično vpije po postopnem ukinjenju družin ter celo že dosledno svojim načelom postavlja zahtevo, da postane žena »splošno dobro vse družbe« kot n. pr. produkcijska sredstva.

Naj se ta, od osnov krščanske kulture in morale ter od naroda odpadla dekleta ne čudijo, če gredo zdravi slovenski fantje s studom mimo njih namesto s spoštovanjem. Naj se jim ne zdi nerazumljivo, ako so v očeh slovenskih fantov vlačuge, slabše kot poklicne, ker zastopajo in celo propagirajo ideologijo vlačugarstva.

Temelj našega majhnega naroda je bila vedno le slovenska krščanska družina, trdnjava, ki mora majhnemu narodu nadomestiti vse ono, kar veliki narodi poleg družine imajo: državo, oblast, bogastvo itd. To pa premore le zdrava in močna družina, ki zajema svoj heroizem in zdravje iz vrelcev krščanstva, nauka, v katerem je trpljenje utemeljeno in po njem oznanjeno — odrešenje. Zato so tudi za bodoče dni slovenskemu narodu poročstvo njegove rasti in obstanka le ona slovenska dekleta, ki poleg splošne vsebine materinstva doumejo tudi njegov zgodovinski smisel za življenje majhnega naroda, ker le tako dobe moč in junastvo, da se družini in narodu žrtvujejo. Pred takim dekletom ima pravi slovenski fant spoštovanje kot ga ne daje nikomur drugemu, ker vidi v njej vir slovenskega življenja.

Kulturno poslanstvo Cerkve

Katoliška cerkev se udelejuje pozitivno tudi na kulturnem področju, zlasti v šolstvu. V neciviliziranih pokrajinah ustanavlja šole, jim postavlja svoje učitelje in tako izobličuje ljudstva. A tudi v evropskih državah zelo mnogo prispeva k šolski izobrazbi posameznih narodov. Sicer so šole v večini slučajev državne, kajti vlade se zavedajo velike važnosti šolstva in ga hočejo imeti zato popolnoma pod svojim vplivom. Vendar ima katoliška cerkev tudi mnogo šol, v katerih se uspešno šolajo številni učenci, da postanejo zvesti državljani in odločni katoličani. Država, kjer

je imela Cerkev lepo razvito šolstvo, je bila Španija, dokler niso pretresi zadnjih let uničili trudapolnega dela in pustili same ruševine.

Uspešno delo Cerkve za vzgojo španskega naroda je končala revolucija, ki je naredila konec monarhiji. Liberalno socialistična vlada g. Azanne je iz slepega sovraštva do vsega kar je katoliško, pregnala vse duhovniške učne moči in zaprla vse katoliške šole. Po uradnem poročilu angleške učiteljske zveze so na ta način vzeli šolstvu 15.000 izobraženih učnih moči. Nastala je občutna vrzel, ki je republika še dolgo ne bo mogla zamašiti.

Sicer je tekom dveletne vlade republikanski režim »izobrazil« 5000 učiteljev, a to je še vedno za 10.000 manj kot prej v katoliških šolah. In kako so izobraženi ti novi učitelji? Napaka režima je v tem, da je smatral, da so »pravoverni« republikanci tudi dobri učitelji in sposobni vzgojitelji. Zato so znani slučajji, da so bili imenovani učitelji komaj zmožni pisanja.

Ker šolska politika g. Azanne ni pokazala nikakih uspehov — odstotek analfabetov je celo narastel — je bilo treba zvaliti krivdo za neuspehe na drugega: obdolžili so katoliško cerkev, da je ona kriva kulturne zaostalosti Špancev. Zato naj sledi poročilo iz angleškega lista »Church Times«, ki ni katoliški, o kulturnem delu Cerkve v Španiji z ozirom na šolstvo. Poročilo pa ni popolno,

vendar nam dovolj pove. »Kulturni svet občuduje delo verskih redov, ki vzgajajo revne. V Barceloni vzdržujejo jezuitje sami 5 vzgojevališč za delavce in vzgajajo 1230 otrok. Salezijanci poučujejo 17.000 otrok, od tega 14.000 popolnoma brezplačno. Šolski bratje vzgajajo 34.000 otrok (v 133 šolah itd.). — Skupno poučujejo redovi približno 1,2 milijona otrok. Po statistikah, ki jih je objavljala »Federacion de Amigos de la Ensenanza« v Madridu so verski redovi v zadnjih 50 letih vzgojili brezplačno skupno 5 milj. delavskih otrok. Vse to se je vršilo navzlic političnim nemirom in kljub temu, da so liberalne vlade odvzele redovom večino premoženja.« (Vsi ti podatki veljajo za razmere pod monarhijo, kajti prvi akti republikanske vlade so uničili vse to kulturno delo.)

Gospodarstvo in življenje

(Načelne osnove združnega gibanja.)

(Iz predavanja g. univ. prof. dr. Vebra v Akad. Zvezi.)

Danes opazujemo, kako se človeško življenje rado presoja s samih gospodarskih vidikov in kako se nekam samo gospodarsko motrijo celo taki predeli življenja, ki s samim gospodarstvom nimajo opravka. Ne govorimo tu o posebnih razlogih za to dejstvo, zaenkrat nam gre samo za znano osnovno trditev, češ, da je gospodarstvo ona os, okrog katere edine da se suče vse človeško življenje in zlasti tudi vsa zgodovina na zemlji. To trditev odklanjamo.

Ze sama socialna zgodovina nam najprej pove da gospodarstvo sploh še nikoli ni bilo nobena zares posebna in samostojna oblika socialnega razvoja. Čim dalje gremo v zgodovi nazaj, opazujemo, kako stopajo v ospredje sami neposredni življenjsko-družni vidiki in je misliti tu samo na prvotno družinsko-plemensko in naslednjo narodno-nacionalno in vzporedno državno ter cerkveno obliko skupnega življenja. To so bili in so še danes resnični neposredni studenci človeškega življenja in samo oni so rodili tudi še posebno gospodarstvo človeka in narekovali njegov nadaljnji razvoj. Naravnost naivno bi bilo n. pr., naziranje, da bi recimo stari Egipčani, prenešeni na ozemlje starih Grkov, bili razvili nam znano »grško« obliko staroveškega življenja ali narobe. Nasprotno. Stari Egipčani, stari Grki in stari Rimljani so imeli svoje egipčansko, grško in rimsko gospodarstvo in to gospodarstvo je bilo le vnanji odraz notranjega ter izvenegospodarskega življenjskega duha, kateri edini je dovedel te narode do najskromnejših početkov do vsakokratnega viška: ko pa je bil ta življenjski višek dosežen, neizbežne smrti tudi nobeno gospodarstvo ni moglo ustaviti.

Do enakega zaključka vede tudi odločitev vprašanja, po kateri poti je samo življenje človeka rodilo in moglo roditi še posebno gospodarsko udejstvovanje. To pot nam nakazuje stanovski socialni vidik. Tudi stanovsko delo je samo sredstvena veja na deblu življenja in je to razvidno že iz načela, da ni in ne more biti nobene prave stanovske proizvodnje brez vzporedne in vsaj končno izvenstanovske porabe. In čim bolj gremo v zgodovini nazaj, opazujemo, kako postaja enako tem večje težišče na sami življenjski porabi in ne na golem proizvodnjem. To se pa pravi, da je tudi stanovski vidik že načelno podrejen življenjskemu in da postaja ta podrejenost tudi na zunaj tem očitnejša, čim dalje

se premikamo v taki smeri nazaj, ki je obenem smer rastočega življenja in vpadajočega samo sredstvenega dela. — Toda stanovski proizvajalec neobhodno obenem »pridobiva« in po usodni poti take psihologije je padlo težišče nadaljnega stanovskega razvoja polagoma na stran — samega pridobivanja in torej pridobivanja, ki mu najbosta celo življenjska poraba in zanjo potrebna proizvodnja le sredstvo. In ta pot obenem je vedla do gospodarstva, ki hoče biti v eni potezi tudi edina suverena sila na svetu. Kar je že po lastni naturi le sredstvo, je postalo namen. In vse to ob zakoniti trojici samega življenja, stanu in gospodarstva: življenje je zahtevalo še posebno stanovsko udejstvovanje in stanovski razvoj je odkazal pot gospodarstvom. Torej kako naj bo že samo gospodarstvo osnovni in končni smisel človeškega življenja, ko pa deluje med njim in življenjem še stan, torej nekaj takega, kar je brez dvoma le sredstvo življenja.

Tudi po takem pojmovanju gospodarstvo nikakor ne izgubi svojega dejanskega pomena za človeško življenje. *Gospodarstvo je samo sredstvo življenja, vendar pa obenem najvažnejše sredstvo.* Kjer hira gospodarstvo, tam hira tudi samo človeško življenje, pa naj se javlja v družini ali narodu in v držali ali celo cerkveni občestvenosti. To dejstvo bo obenem olajšalo priznanje, da ima gospodarstvo tudi kot samo sredstvo življenja še svoje posebne zakone in svojo posebno zgodovino, ki bi je ne mogli razumeti, ako bi gledali na razvoj gospodarstva — s samih izvenegospodarskih vidikov, pa naj bi bili ti vidiki recimo kulturno še tako visoki. Kakor se je pokazalo napačno danes tako razširjeno izključno samo gospodarsko motrenje človeškega življenja, enako napačno bi bilo seveda tudi vsako izključno izvenegospodarsko motrenje gospodarskega udejstvovanja. Saj ima n. pr. že motika, ki je prav gotovo kmetu le sredstvo, še svojo posebno strukturo, ki jo mora tudi kmet upoštevati, ako naj mu kot orodje tudi v resnici koristi. Če se povrnemo zopet h gospodarstvu, bomo tako lažje razumeli zlasti prikazen tako zvanega vsakokratnega družabnega in obenem gospodarskega reda. N. pr. gospod. in suženj, fevdalc-tlačan, ali kapitalist in proletarec bi bile zaporedoma osnovne točke staroveškega, poznosrednjeveškega in modernega družabnega in gospodarskega

filozofskem seminarju se stori neprimerno več, kot bi se moglo v pičlo odmerjenih seminarjskih urah. Marsikdo je vprav od prof. Vebra prejel največ pobud za znanstveno delo, vprav njegovim pobudam je pripisati dejstvo, da se Vebrovi učenci začno povečini že zelo zgodaj udejstvovati. Potemtakem menda ne bo držala trditev »Akad. glasa«, da je seminar — mrtev. Nasprotno! V filozofskem seminarju je življenje, učitelj in učenci so občestvo, tako, da se ni čuditi, da ostajajo diplomirani filozofi — učenci prof. Vebra v stiku še pozneje dokler jim je mogoče. — Če prof. Vebra podaja v predavanjih in seminarjih svojo filozofijo — ki pa nikakor ni doživela toliko in tako velikih »prebratov«, kot misli »Akad. glas«, saj je zgradil svoj današnji sistem vprav na osnovi Meinongove zapuščine, predmetne teorije — je to slovenski univerzi samo v ponos: le tako moremo govoriti o lastni filozofski šoli. Kaj naj rečem o trditvah »Ak. glas«, da je ves razgovor »le nekako igranje s pojmi, nikdar ne gre za stvar, profesorjeva skrb pa je osredotočena na to, da vzdrži nekako ravnotežje, da bi se kdo ne dvignil. Atmosfera seminarja je obupna. Res skuša obdržati profesor v idez neke znanstvene objektivnosti, toda nihče se ne more otresti vtisa, da skrbno bdi nad vsakim poskusom zastranitve od njegovega pogleda in nazora, da s preostro in jedko ironijo ubija poskus resničnega samolastnega hotenja in da raste le s tem, da nasprotnika pobija?« Nič drugega kot to, da pisec ne pozna ne veličine Vebra-filozofa, ne njegove filozofije, ne Vebra-učitelja, ne resničnega dela filozofskega seminarja, ali pa da vsega tega noče priznati. Očitati seminarju malomarnost, ki gre po »Ak. glas« na račun prof. Vebra, ki je svoje življenje posvetil znanstvenemu delu in svojim učencem, ni nič drugega, kot podlo natolečevanje. Končujem želeč prof. Vebro še mnogo uspehov v njegovem delu, seminarju, naj se še razvija v tej smeri ob svojem učitelju, naši univerzi mnogo takih seminarjev, kot je filozofski, »Ak. glas« pa, da preneha s pregledovanjem dela seminarjev, če ni zmožen podajati objektivnih slik, temveč le — za nas nerazumljive — izpade na račun naših največjih znanstvenikov!

Vebrov učenec.

★

Opomba uredništva: Mnenju pisca gornjih vrstic dodajamo še to, da mi prav dobro razumemo, zakaj je »Akad. glas« g. prof. Vebra in njegov seminar tako silno napoti. Brez dvoda bi »Akad. glas« pel slavospev filozofskemu seminarju, če bi ga slučajno vodil kak Mirko Kus Nikolajev, če bi bil filozofski seminar vir, iz katerega bi se po slovenski univerzi razlival materializem. Ker pa je g. prof. Vebra znanstvenik in kot tak povsem v smislu sodobne svetovne znanosti materializem kot povsem neznanstveni filozofski sistem zavrača, zato nekaterim filozofski seminar in g. prof. Vebra ne gresta v račune. Pa se bosta »Akad. glas« in njegova okolica že morala sprijazniti s tem dejstvom.

Oba, kapitalizem in komunizem, sta si edina v tem, da jima je gospodarstvo namen in smoter življenja. Od tod zlo, ki ga povzročata človeštvu. Naš boj mora iti proti obema. Gospodarstvo je namreč le sredstvo življenja. Zato oznanjimo krščansko naravno, organsko pojmovanje življenja, družbe in gospodarstva.

drugod

Organizacija nemškega dijaštva. O razmerah med nemškim dijaštvom smo na tem mestu že večkrat poročali. Kljub vsej odločnosti, s katero se je narodni socializem vrgel na delo v vseh področjih javnega življenja, je ravno pri organizaciji nemškega dijaštva naletel na ovire, ki jih ni pričakoval in zato tudi doslej še ni mogel premagati. Vse visokošolsko dijaštvo naj bi bilo po zamisli strankinih voditeljev enotno organizirano. V ta namen je bila kot uradna strokovna organizacija ustanovljena Deutsche Studentenschaft, ki je imela v kratki dobi dveh let doslej že štiri voditelje. Ta organizacija naj bi skrbelo v glavnem za vse stanovske interese dijaštva, v idejnem pogledu pa bi bila podrejena in bi moral posredovati dijaštvu, ki ni že direktno organizirano v stranki, navodila in smernice organizacije National-soz. deutscher Studentenbund (N. S. D. St. B.), ki bi edina še samostojno obstajala. Vse druge organizacije, ki jih je bila cela vrsta zelo dobro organiziranih, pa naj bi se »kot verna podoba duhovne in politične razcepjenosti prejšnjega stoletja« razšle. Novi duh naj bi prišel v dijaštvo po skupni vzgoji dijakov različnih svetovnih naziranj v tako zvanih »Kameradschaftshäusern«, toda zaradi nenavadnih trdot, s katerimi je stranka in njeni priganjači izvajala ta program, je načrt končal s popolnim neuspehom. Silni boji, ki so se razvili zaradi tega celo v stranki sami, so dosegli višek tedaj, ko je vodstvo N. S. D. St. B. Bunda hotelo vsiliti vsem že dolgo obstoječim in v tradiciji zasidranim organizacijam novo pojmovanje vprašanja »nemške časti«, ki naj bi se vedno reševala po načelih starih Germanov, in vprašanja glede možnosti učlanjenja v akademske organizacije, kjer naj bi se izvedle tako zvane »Arier- und Freimaurerbestimmungen«. Po teh določilih ne bi noben nearijec ali član lože (oziroma sin ali hči člana lože) mogel biti član nemške dijaške skupnosti. Kar se posebej katoliškega dijaštva tiče, je jasno, da v drugem vprašanju sploh ni bilo tangirano. Detajli iz tega boja, ki so se ga udeleževale v glavnem različne protestantske kulturne in sportne organizacije, združene v ta namen v A. D. W. (Allgemeine deutscher Waffering) ter na drugi strani strankine organizacije, združene v V. W. B. (Völkischer Waffering), nas ne zanimajo. V različnih organizacijah je prišlo do mnogih osebnih sprememb, rezultat boja pa je bil popoln poraz strankinih organizacij. To je razvidno iz tega, ker je bila za nekako centralno kulturno organizacijo vsega nemškega dijaštva ustanovljena 12. januarja leta 1935 nova organizacija »Gemeinschaft Studentischer Verbände« (G. St. V.). Njeno vodstvo je prevzel državni tajnik dr. Lammers, človek, ki more računati na precej veliko priljubljenost med nemškim dijaštvom. Ta je v imenu nove organizacije sklenil 12. marca 1935 z vodstvom stranke in vodstvom N. S. D. St. B.-a dogovor, iz katerega navajamo le en odstavek: N. S. D. A. P. (stranka) in N. S. D. St. B. bosta smatrala v bodoče G. St. V. kot predstavnicu vseh dijaških kor-

reda. Toda zopet ne smemo pozabiti, da je tudi vsak tak red zakonita posledica neposrednih in zato izvangospodarskih vsakokratnih teženj skupnega življenja. N. pr. staroveški družabni red se je umaknil novemu življenju, ki ga je krščanstvo prineslo človeku. Zato mora tudi zgodovina družabnih in vzporednih gospodarskih redov v prvi vrsti biti zgodovina — samega življenja človeka in ne le njegovega gospodarskega prizadevanja. In ta potreba je tem očitnejša, ker zamore šele vsakokratni neposredni življenjski razvoj premakniti in premeniti staro in samo mehanično še vedno naprej delujočo vnanjo obliko pristojnega prejšnjega gospodarskega in družabnega reda.

Tako ugotovljamo tole trojno osnovno razmerje samega gospodarstva do vsega družabnega življenja na zemlji. *Gospodarstvo in njemu odgovarjajoči družabni red je pogojen po neposredni, izvangospodarski in torej družinsko-plemenski, narodno, nacionalni-državni, tudi splošno kulturni in končno*

cerkveno-religiozni vsebini družabnega življenja in ne narobe. S tem pade tudi znana teza, češ da so tudi vse tako zvane ideološke oblike skupnega življenja gola posledica pristojnega gospodarskega razvoja in ne narobe. Drugič je pa priznati, da ima tako nastali vsakokratni gospodarski red tudi še svoj lastni in torej samorodni nadaljnji razvoj in da vpliva po tem svojem razvoju tudi na neposredno, izvangospodarsko življenjsko vsebino poedinca in družbe. Toda obe ti strani gospodarstva in njegovega razmerja do samega življenja zahtevata tretjič odločno posebno priznanje, da je življenjska vrednost vsakokratnega gospodarskega reda odvisna od vprašanja, ali in v koliki meri ta red tudi po svojem samorodnem razvoju podpira in jači omenjene neposredne, izvangospodarske življenjske vsebine družbe, za katere naj bo značilen.

(Prihodnjic bomo priobčili sestavek o praktičnem primenjanju teh misli v združništvu.)

Nekaj o davkih in drugem

O državni finančni politiki govoriti je kaj kočljiva zadeva. Če namreč človek priznava upravičenost in potrebo javnih dajatev, pride zlasti v dobi kot jo sedaj preživljamo, v nevarnost, da si odtuji vse tiste, ki jih te dajatve neposredno v njihovih žepih zadevajo. Če pa bi nastopal proti takim dajatvam, pride v drugo nevarnost, da škoduje družbi, ker s svojo 100%no odklonilno kritiko ogroža normalno poslovanje državnega organizma ne le za tisti čas, temveč tudi za mnogo let v naprej. Zato je jasno, da mora človek, ki mu je kaj za blaginjo države in državljanov, biti v svojih sodbah izredno previden. Tudi mi hočemo zato opozoriti na napake finančne politike le tam, kjer se nam zdi, da se oslanja na napačen račun ali pa, kjer prizadeva socialno šibkejše sloje tako, da jo lahko imenujemo nemoralno.

V zadnjih mesecih opažamo pri nas nedvomno resno voljo po ozdravljenju naših financ in stremljenje, da dokončno premagamo v svojem delu svetovno krizo, ki nas je hudo zadela. Kakor pa moramo pri tem pozdraviti nekatere splošne smernice, izdane v zadnjem času z namenom, pomagati našemu gospodarstvu iz težke krize (modifikacija davčnih predpisov glede plačavanja pridobnine, ukinitve taks na proizvodna sredstva itd.), tako moramo opozarjati na nevarnost preveč samovoljnih finančnih reform, ki ne bi upoštevale naših posebnih gospodarskih prilik. V tem oziru si upamo postaviti trditev, da v našo državo ni mogoče brez večje škode za vse naše gospodarstvo v celoti presaditi enega izmed poskusov, ki smo jih v zadnjem času doživeli v tujini. Zaradi močno neenakomerne strukture našega gospodarstva v različnih pokrajinah države je tak načrt treba močno prilagoditi krajevnim prilikam, če nočemo, da bi končal z neuspehom.

V zadnjem času smo brali nekaj zanimivih številk in načrtov iz našega gospodar. življenja, kakršnih že nekaj let nismo. V Belgradu reformirani banovinski proračuni so nam pokazali, da plačuje Slovenija mnogo višje doklade k drž. neposrednim davkom kot druge dežele. Čeprav ostane ta denar za kritje domačih potreb, se s to višino (58 oziroma 63% proti 35 in manj odst. v drugih banovinah) ne moremo strinjati. Zakaj istočasno vidimo, da krije država proračun nekaterih banovin do višine 75% s svojimi podporami. Gotovo ni pravično, da se mora pasivna dežela, ki je vrhu tega še najhujše prizadeta po krizi, sama preživljati s tem, da skoraj pije svojo kri.

Vsi vemo, koliko truda in naporov je bilo treba, da se zagotovijo krediti za zgradbo univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Toda nenadoma se je v tem času pojavil načrt za zgradbo nove pravne fakultete v Belgradu. Gospod pravosodni minister je v

svojem govoru po radiu zagotovil belgrajskim akademikom to zgradbo in pred par dnevi smo brali, da je Drž. hip. banka odobrila kredit 12 milj. Din zanjo. Knjižni zakladi v ljubljanski biblioteki pa trohne in razpadajo dalje in nemožeče je, dobiti posojilo 2½ milj. Din za zgradbo. Obenem z zgornjim kreditom je dobila pri isti banki skopeljska občina posojilo 36 milj. Din in finančni minister (menda za začetek javnih del) kredit 200 milj. Din. V tej zvezi govoriti o obupnem življenju oziroma umiranju naših bank se nam zdi popolnoma odveč. Ponovno naglašamo, da nimamo pri tem nikakega namena negativne kritike, temveč samo opozarjamo zlasti sedanjega gospoda finančnega ministra na težke rane našega gospodarstva, za katere je danes skrajni čas, da se zacelijo.

„Straža“ hoče vzdramiti vse slovenske katoliške sile. Zato jo podprite!

Za omiljenje brezposelnosti so predvidena velika javna dela, ki naj bi spravila v obtok 1 milijardo dinarjev, kar bi znatno odpomoglo sedanji bedi. Pa zopet moramo pravočasno povedati, da nas je ta načrt razočaral. Od navedene vsote bo prišlo v Slovenijo približno 35 milj. Za ceste ter za železnico Št. Janž—Sevnica, če računamo ca. 2 milj. za km, še okrog 25 milj. ali 6% cele vsote. Vsak človek bi v tem slučaju pričakoval tako razdelitev kreditov, ki bi najbolj odgovarjala tokratnemu namenu — odpraviti brezposelnost. Po statistiki belgrajske delavske zbornice znaša število brezposelnih v Sloveniji približno 100.000, v vsej državi pa pol milijona. Po tem ključu bi torej odpadlo na Slovenijo približno 200 milijonov dinarjev, kar bi res lahko za prvo silo odpomoglo našemu gospodarstvu.

Naše navedbe moramo pa podkrepiti še z drugega stališča. Pravkar objavljeni računi drž. železnic za leto 1934 izkazujejo, da je imela država v Sloveniji ¼ dohodkov vseh železnic, čeprav dolžina slovenskih prog zdaleka ne dosega polovice tega odstotka. To se pravi, da je brez ozira na moralno in socialno dolžnost, podpreti slabšega,

ljudi s čisto gospodarskega stališča za državo najugodnejše, graditi ceste in železnice prav v Sloveniji. Zakaj če sploh kje, tu so gotovo aktivne. Tako bi sčasoma iz presežkov dohodkov na teh železnicah tudi kaj ostalo za pasivne proge v drugih predelih države. Končno naj navedemo še tretji argument za naše trditve. Kakor je razvidno iz statistik, gre do 90% vsega inozemskega železniškega prometa skozi Jugoslavijo skozi slovenske dežele. Pravtako pa je znano, da se tujci iz severnih držav, ki mnogo potujejo z avtomobili proti jugu, radi ognejo naše države prav zaradi slabih cest v Sloveniji. Ker bi bila pritegnitev teh izletnikov na naše ceste res popolnoma nov vir vsega našega narodnega gospodarstva, zato je tudi s tega stališča upravičena zahteva, da se velik del javnih cestnih del, namenjenih za Banat in okolico Belgrada (po predlogu ca. 350 milj. Din), prenese v Slovenijo, kjer naj se dokončno in trdno izdelata vsaj ogrodje glavnih prometnih žil, to so državna cesta iz Ljubljane do državne meje pri Mariboru, Rakeku in Kranjski gori, cesti v Zagreb in na Sušak. Graditev teh cest v smeri njihove kilometrske numeracije pa je v narodnogospodarskem oziru skrajno zgrešen princip. Skrajni čas je že, da silni propa-

gandi tujecev proti našim cestam napravimo konec s tem, da jim takoj na državni meji in na vsem sektorju ki ga povprečni Srednjeevropjec prevozi skozi našo državo, nudimo dobre ceste.

Vsa ta in še druga dejstva iz naše gospodarske politike, katerih pa ne moremo vseh tu navajati (za naše kraje malo pomembno znižanje obrestne mere drž. bančnih zavodov in njeno maksimiranje itd.), nas silijo, da vedno znova in vedno glasneje zahtevamo pravičnejše upoštevanje naših posebnih slovenskih gospodarskih interesov. Znano je, da gospodarsko življenje ne trpi nasilja ali vsaj ne v veliki meri. Ono ima svoje zakone, kateri se morajo izpolnjevati, če nočemo, da bi vsa skupnost trpela škodo. Zahtevati moramo, da se interesi najbolj ogroženega dela naše države drugače zaščitijo, kakor je bil to doslej običaj, kajti sicer bomo nekoč obdolenjeni, da smo sami odprli vrata na stečaj našim sovražnikom, ki komaj čakajo, da nas, če že ne politično, pa vsaj gospodarsko popolnoma usužnjijo. Le nekaj vprašanj smo načeli, pa mislimo, da bomo dovolj jasno pokazali na dolžnosti in naloge ne le naše lokalne, temveč tudi državne gospodarske politike.

„Mi“

Veruj, verjeli ti bodo; zaupaj, zaupali ti bodo; ljubi, ljubili te bodo!

Misel nam je dana, karakter si tvorimo sami.
Dr. J. D. (určanski).

Človeška družba je organska celota, v katero je vstavljen poedinec, človek, kot samostojna osebnost. Njegova dolžnost je, da mesto, ki mu je dodeljeno, častno izpolni, da vredno izvrši nalogo, ki mu je dana. Na ta smotreni organizem je privezan z mnogimi različnimi vezmi, katerih vsaka terjata od njega žrtve ter mu nudi ugodnosti. Ta organizem je veličastna tvorba božjega Tvorca, je zakon narave v vsej svoji mogočnosti, po katerem imajo ljudje svojo veliko nalogo, ki bi je le kot posamezniki, brez sodelovanja nikdar ne mogli izvršiti.

Za nas vse kot enoto v tej celoti sta najpomembnejši dve vezi, ki nas spajata v nedeljivo bitje ter nam tudi kažeta smoter našega bivanja na zemlji. Po eni smo si bratje v skupni veri, po drugi smo sinovi istega naroda. Ta pojma tvorita vzvišeno idejo »Mi«. Pregrešek proti ideji »Mi« je greh napram Bogu — principu enotnosti in greh napram narodu — usmerjajočemu principu naših dejanj. Največji greh pa bi bil, če bi to idejo hote napačno razumevali, jo tolmačili ozkosrčno, šovinistično ali pa v znamenju grobega egoizma in farizejstva.

Idejo »Mi« ni težko doumeti, niti preprostim in neizobraženim, niti modrim in učenim. Počiva na enem samem temelju — človeka, družabnega bitja. Čisto preprosto, z našim razumevanjem in našim srcem doumejmo v okviru dveh pojmov, ki predstavljata idejo »Mi«, dožnosti, ki jih imamo do svoje duše in dolžnosti, ki jih imamo do one skupnosti, v kateri smo — do naroda, t. j. do sočloveka, brata po krvi.

P. S. Končati bi moral, bratje, pogledjmo si odkrito iz oči v oči, kot možje, pa četudi smo še mladi. Naše stoletje je v znamenju prelomov, naš čas je na prelomu. Ljudstva deró zbegana za različnimi voditelji ter hlepe po prerodu. Prerod izvesti je poklicana mladina. In ta je v taborih, oblečena v rdeče, rjave in drugačne srajce, kot slepo orodje

služi voditeljem, vesela, da ji ni treba misliti. Kako bo izvedla prerod, če pa ne pozna cilja, če se ne zaveda svojih dolžnosti?

Naš narod je majhen in njegov položaj zahteva enotnost od vseh njegovih sinov, ki se bodo zavedali samih sebe in svoje moči. Tu je polje »Našega« dela.

Pripravljati prerod pa — se začena z delom na sebi. Začetek vseh začetkov je, postaviti vse dosedanje »Naše« življenje pred nevarljivo, nepovečujoče, nepomanjšujoče objektivno zrcalo. Pogledjmo se v njem, pogledjmo tudi vsak vase, po onih sposobnostih, ki so nam dane, presodimo se po onem, kar smo doslej vsak v sebi, sami izoblikovali! Težko je to, vendar — potrebno. Kdor noče ostati brezpomemben list, ki se igra z njim veter, naj ustvari iz sebe — moža!

Naj nas uče napake! Tri so, ki so zlasti »Naše«: nedelavnost, servilnost, nesložnost.

Naše delo je dvojno, odgovarja dvojnemu bistvu ideje »Mi«: »duša« zahteva, da doprinesemo svoj del k naši katoliški skupnosti. Tej moremo dati le iz svojega. Kdor hoče samo počivati na preprogi, ki mu jo drugi pristo, kdor se boji boja in žrtev v sebi in izven sebe, ta za idejo »Mi« ne pomenja ničesar. Poglobiti se moramo vase, se doumeti, izkristalizirati individualne zaklade in jih prinesiti na oltar naši skupni ideji in duhovni ter krvni skupnosti.

Delo za narod — kakšna »plemenita« in obrabljena fraza. Živimo v dobi ulice, blaznega drevjenja po njej, krika, praznih gesel in nemogočih obljub. Vidimo, kako je večini okrog nas najljubši opravke le iskati in kazati na to, česar drugi ne store, pri tem jim pa niti na misel ne hodi, kaj bi oni sami morali delati. In »Mi«? Ulica in blazni tempo nam jemljeta naš član, našo samostojnost, naš karakter. In če smo le še štirje — postavimo se na štiri strani »Našega« sveta in prosimo, dopovedujmo: »Gradimo, ljudje, stavbo naše bodočnosti; zahtevajmo od onih, ki jim zaupamo dejstev, ne besed!« Toda ne samo to — tudi »Mi« sami se dobro zavedajmo, da si narod kuje usodo sam in si z boji dela zgodovino; zavejmo se, da naše delo

poracij v pričakovanju, da se bodo korporacije in zveza, ki se priznavajo k istim osnovnim principom kot G. St. V., pa mu sedaj še ne pripadajo, kmalu priključile. Novi voditelj pa je v nekaterih svojih izjavah povedal, da bo deloval na to, da približa ideologijo stranke nemškemu dijaštvu, sicer pa bodo organizacije ohranile svojo avtonomijo. — V novo organizacijo so vstopila tudi katoliška akademska društva, ki pa so prej popolnoma odkrito zahtevala, da ostane tudi v novi organizaciji ohranjen korporativni organizacijski princip ter tolmačenje pojma časti in njene zopetne pridobitve v smislu krščanskih načel. Šele, ko so dobili pristanek glede teh točk, so 27. marca prijavili svoj vstop. Kljub izredno težkemu položaju, v katerega so prišli nemški katoličani v navade novega paganstva, vztrajno branijo svoje postojanke; nikdar ne puste, da bi obveljal princip, da so oni manj vredni kot drugi. Če so žrtvovali svojo politično organizacijo, pa zato z vso jasnostjo zahtevajo: »Če danes vedno znova trčimo na očitek političnega katolicizma, potem naj vsakdo premisli, če ga bodo mogli tisti, ki so se izpostavili, da ga premagajo v aktivni obliki, v pasivni obliki za trajno prepričati, če se skupinam z zavestjo enotnega duha, ki so pripravljene sodelovati, ne nudi nobena možnost udejstvovanja.« Enakopravnost in nič drugega hočejo — enako kot tudi drugod.

KNJIGE

»Bodočnost« je glasilo društva Združenih zasebnih in trgovskih nameščencev, ki združuje v svojih vrstah katoliško orientirane nameščence. Kakor je ravna linija društva, tako je jasna in odločna smer lista. Posebno se odlikuje »Bodočnost«, ki izhaja mesečno, po močnih ideoloških uvodnikih. Nadaljno vsebino lista sestavljajo tudi teoretični socialno-gospodarski članki ter poročila o društvenem delu. Posebno lep je bil uvodnik v zadnji številki o slovenstvu in katolištvu, kjer člankar v globokih mislih pokaže na zvezo med tema pojmovoma in odkrije prave temelje slovenske misli. List katoliških nameščencev mora brati vsakdo, ki hoče slediti krščansko-socialnemu gibanju. Jasno je, da se list bori predvsem za reformo družabnega in gospodarskega življenja — v smislu doslednega krščanskega organiziranja korporativizma. Listu in gibanju, ki je tako zelo blizu našemu pokretu, želimo iz srca zdravo rast in napredek do popolnega prodora katoliške misli v vrste slovenskih nameščencev in delavcev.

Mosk (moderna socialna kronika) v Zagrebu z majhnimi brošurami sistematično opozarja javnost na nevarnosti, ki prete od pogubnih idej kapitalizma, framasonstva in raznih marksističnih struj. Štirinajsta brošura, ki ima naslov »U Meksiku«, nam poda vzroke verskega pre-

Gostilna „Zadružna klet“ - Kongresni trg

„Svoji k svojim!“

ganjanja v Mehiki. Kratek zgodovinski pregled nam pove, kako so po zaslugah severoameriškega kapitala prišli na oblast v Mehiki framasoni in marksisti. Posebno jasna in objektivna je razčlenba vzrokov verskega preganjanja. Ti so kulturni, socialni, rasni, verski, gospodarski ter vzroki zunanje in notranje politike. Na mehiške katoličane so zvito zvalili stari srd na brezobzirne konkvistadorje, s katerimi versko in kulturno delovanje priseljenih misijonarjev ni imelo prav nič skupnega, saj so ravno oni rešili pozitivno bitnost mehiške samonikle kulture in njihov narodni obstoj, kar seveda ni šlo v račune protestantsko-angleškemu severnoameriški protestantizmu in romanskemu framasonstvu. V rasnem, kulturnem, socialnem, moralnem in narodnem oziru pozitiven in združujoč katoliški element v Mehiki je treba razbiti v interesu imperialističnih stremeljenj severnoameriških držav, sicer bi jim bila pot v Južno Ameriko preko edine in močne Mehike težka. Petrolejske vrelce v Tampicu in drugod izkorišča severnoameriški velekapital, pri čemer ga podpirajo domači framasoni in marksisti, ki za plačilo lahko neusmiljeno vladajo v Mehiki! Ti nagibi so vodili rdečekožca Juareza, ki je iz severnoameriških gangsterjev in pustolovcev, iz framasonerije in iz pobujenih poldivjih indijanskih plemen v mehiški Kaliforniji ustanavljal revolucionarno stranko. Tudi protestantizem težko gleda velika mehiška in južnoameriška področja, ki pripadajo katolicizmu in žrtvuje 700 milijonov dinarjev letno za svojo propagando v teh krajih. Njegova predstraža je YMea (krščanska zajednica mladih ljudi), imenitno je, da današnji, veri skrajno sovražni mehiški režim pušča protestantom in njihovega bogoslužju vso svobodo. To so (poleg mnogih drugih) vzroki, vsled katerih se danes v Mehiki bori proti Cerkvi združena prosveta komunizma, framasonerije in kapitalizma. — Broščuro toplo priporočamo.

»Kako piše gospodin Krleža?« 15. zvezek Moskva pod tem naslovom je posvečen g. Krleži, znanemu marksističnemu publicistu, ki deluje trenutno v Beogradu. Knjižica je sestavljena tako, da so zbrani in razporejeni v poedina poglavja nekateri značilni Krleževi citati. Na podlagi svojih lastnih citatov je prikazan Krleža kot nemogoča, smešna figura. Knjižica ima predvsem pomen za Hrvate, ker predstavlja Krleža frakarski marksizem ali kulturni boljše-vizem na Hrvaškem. V svojih književnih produktih je Krleža tudi zelo pačil hrvaški jezik. Radi vseh teh nenarodnih lastnosti g. Krleže so dvignili Hrvatje proti njemu močan odpor, ki je končno g. Krležo prisilil, da je odpotoval v Beograd, kjer trenutno poskuša svojo srečo. Ali bi morda ne bilo dobro in koristno, da bi dobili Slovenci slično zbirko cvetk iz vseh vrstov, kamor se je g. Bratko Kreft, Krležev dvojniki pri nas?

»Od materializma do religije«. Izšel je dvojni, 64 strani obsegajoči 16.—17. zvezek Moskva pod gornjim naslovom izpod peresa vseuč. prof. dr. Stjepana Zimmermanna. Knjižica podaja v znanstveni obliki na

ne sme biti le za nas same, za borni kos kruha, ampak da mora biti vsaj drobec tega dela posvečen naši narodni skupnosti.

Malo-kateri narod se more ponašati, da je postavil in dvignil svojo kulturo na tako višino v sto letih tako, kot naš. Če naša zemlja ni velika, je tembolj bogata. Z najvišjega našega vrha vidimo naše morje, naše planine, naša polja, naše rudnike in industrijska središča. Kaj vse lahko izkopljemo iz tega kosa zemlje! Ali ni čast, biti sin naroda, ki kljub svoji maloštevilnosti, kljub izpostavljenemu položaju svoje zemlje, vzdrži v svoji narodni zavesti?!

Ko pridemo k zadnji točki, se moramo z grozo vprašati: mar se »Mi« Slovenci še nismo spame-tovali v tisoč letih; mar nimamo Svatopluka, ki bi nam povedal, kako blazno je, če se peščica ljudi sredi valov okolnih velikih narodov, grize in bije

med seboj! Nenarodne skupine izkoriščajo pohlep posameznikov, da razbijajo narod ter gospodujejo nad njim. Narod, ljudstvo pa trpi in postaja apatično. A mi, ne glejmo več tega odmiranja, temveč odkrivajmo mu vsebino naših katoliških in narodnih vrednot in narod bo zopet jasno spoznal edini temelj, na katerega lahko zaupljivo nasloni svojo bodočnost.

Slovenska mladina — Tvoja je „Straža“!

Dodatek

k članku v 16. številu »Straže«: »Prisiljeni ali prostovoljno« in obenem malo odgovora »Besedi« IV. I.

»Straža v viharju« je začela v težkih prilikah. Dediščina, deloma radi zunanjih okoliščin, deloma radi preživelosti oblik, v razsulo: starih tradicionalnih organizacij nikjer, sveže katoliško-udarne miselnosti, ki bi edina mogla zajeti novi čas, nič; malo ali nič smisla za nov, močan in strumen nastop v prenovljeni religiozno-katoliški, družabno-reformni in narodno-obrambni smeri. Ostala je le polpretekla samopolitična miselnost, ki radi dejstva, da je izgubila svojo zunanjo obliko, ni bila v stanju niti za defenzivo, kaj šele za napad. Kar pa je skušalo biti novega, pa menda prav radi razsule tradicije ni znalo zajeti naznačene troedine celotnosti, temveč je zabredlo v enostranost in — propadlo. Mi smo prišli ravno po propadu enostransko-samonacionalnega zagona. Vzporedno z nami je pričel zopet enostranski samosocialni zalet, ki je radi te svoje enostranosti tudi moral nujno razpasti ozir. po svojih razbitih drobcih ravno tako nujno splavati v materializem ozir. marksizem. Ko je bil ta drugi zalet na višku, smo se znašli mi. Izšle so »Mlade Zarje«, nato »Povsod Boga« in končno v novembru 1934 »Straža«. V začetku smo imeli le od domače hiše prinešeno vernost, slovensko tradicijo in mnogo idealizma. V odprtem boju, ki smo ga doživljali nenehoma, so se naše misli izbrusile in naši pogledi so postali enotnejši. Spoznali smo novo pot v smislu zgo-

raj omenjene troedine enotnosti. Čutili pa smo, da nekaj važnega manjka in nekaj težkega nasprotuje. Manjkala je trdna opora v ohranjeni razvojni tradiciji, ki se je tik pred nami prelomila. Nasprotovalo nam je od »mladinskega gibanja« podedovano večno teženje po osvobojenosti iz nečesa krutega, neznosnega, kar je morda v času »mladinskega gibanja« bilo, pa se je pred nami razsulo. Zato to teženje v naših dneh ni bilo utemeljeno, zato nas je na naši novi poti le oviralo. Zato in odtod naš podzavestni in pozneje zavestni odpor do dediščine »mladinskega gibanja«, ki smo jo ravno s te neutemeljene in za nas lahko usodne strani najbolj čutili. Zato smo tako mladostno-strastno postavljali zahtev po enotnosti in disciplini, ker smo čutili, da to na novi poti nujno rabimo, in ker smo s tem postavili nujno potrebno protiutež neupravičeni podedovani miselnosti »osvobojenja« iz nečesa, česar sploh ni več bilo. Mi smo morali šele nekaj ustvariti, ne pa se iz nečesa izvijati. Mnogi nas zato do zadnjega niso razumeli. Danes nas razume že večina tovarišev! In tudi »Beseda« je ob tem morala vsaj priznati in med ognjem vsaj napisati »... kakor je po svojem prizadevanju (»Straža«) simpatična«.

(Morda prihodnjič povemo o tem še nekaj več.)

kratek in pregleden način filozofski nauk o najvažnejših vprašanjih življenja. Knjižica daje pozitiven odgovor na vprašanje upravičenosti krščanske religije in nas vodi po razumskem potu h krščanskemu verovanju. Knjižica je vseskozi znanstveno podprta in se v tem čuti velika razlika od marksistične propagandne neznanstvenosti. V sodobnih dneh, ko človek zapušča liberalizem in ko skuša marksizem predvsem mladini vsiliti svoj materializem, ima knjižica še večjo vrednost. Lahko bi jo imenovali priložnik krščanske filozofije. Knjižico vsem priporočamo. Stane 4 Din in se naroča: Mosk, Zagreb, Kaptol 29.

Vrt Marijin. Pesem o Materi. Druga izdaja. 1934. Kljub obilici nabožnih spisov nas je knjiga presenetila. Saj to ni le nov življenjepis Marijin, tudi ne le nova knjiga premišljevanj za mesec maj, temveč v pravem pomenu besede pesem o Mariji, pesem po zasnovi spisa, pesem po njegovih dicitijah.

Ko v 18 poglavjih spremljaš Marijo od njenega rojstva do vnebovzeta, ti zraste njen lik, ožarjen z vsemi njenimi krasotami, tako resnično in živo pred očmi, da nehote zaživiš v vneti pobožnosti do Kraljice maja. Delo je napisal znani češki pisatelj Julij Zeyer (1841—1901) in je morda eno njegovih naj-

Poravnajte naročnino!

lepših religioznih del. Tudi prevod Marka Kranjca je odličan, tako da ni delo v prevodu nič izgubilo. Knjigo krasi deset slik iz Marijinega življenja v krasni reprodukciji na finem papirju. Prevajavec ji je oskrbel tudi uvod o avtorju. Knjiga je namenjena Marijinim druž-

bam, vendar bo zajela širše kroge čitateljev, saj morda zlasti za inteligenta nimamo primernejšega čtiva za maj, kot je ta pesem o Mariji. Cena knjigi je 12 Din za broširan, 20 Din za vezan izvod. Natisnila in založila jo je Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

»Besedi« v album. Kako gleda »Straža« in njeni na akcijske družbe, holding družbe, truste itd. — pa naj bodo stokrat »katoliški«, naj si urednik »Besede« prebere v 14. številu »Straže«, pa se bo poleg pojasnila še mnogo koristnega naučil: o veličini dela, o kritiki kapitalizma s prave katoliško-radikalne smeri, o razdejanju kapitalizma po naši zemlji itd. Potem bo najbrže umaknil svoj predlog za prepis v »Stražo« iz »Besede« in — utihnil ali pa morda iz »Straže« nekaj v »Besedo« prepisal. — Tako bedasti zbudljaji nas nič ne ranijo! Toliko, da si »Beseda« prihodnjič prihrani trud in prostor.